

Pani

Marta Górna

Rada Miasta Mysłowice

Dotyczy: zapytania z dnia 15 marca 2021 roku w sprawie czerwonych pojemników na odpady dla osób w izolacji i na kwarantannie.

Celem wprowadzenia zaznaczyć należy, że czerwone pojemniki na odpady kierowane są do gospodarstw domowych w których przebywają osoby w izolacji. Jeśli przebywają z nią inni domownicy na których automatycznie nałożono obowiązek kwarantanny, jest to uwzględniane podczas planowania ilości pojemników w tym gospodarstwie. Do mieszkańców na kwarantannie jako takiej nie dostarcza się specjalnych pojemników.

Odpowiadając na zadane przez Panią Radną pytania informuję:

Ad. 1.

W odpowiedzi na pytanie Radnej Pani Marty Górnej dotyczące wskazania z jakich przepisów wynika obowiązek postępowania z odpadami osób przebywających w izolacji z uwagi na COVID-19 pragnę wskazać, iż kwalifikacji odpadów dokonuje się stosownie do art. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 797 z późn. zm.), a więc z uwzględnieniem: źródła ich powstania, właściwości określonych w rozporządzeniu (UE) nr 1357/2014 i w rozporządzeniu (UE) 2017/997, oraz składników odpadów, dla których przekroczenie wartości granicznych stężeń substancji niebezpiecznych może powodować, że odpady są odpadami niebezpiecznymi. Za uznaniem, że odpady pochodzące z izolacji są odpadami niebezpiecznymi, przemawia brzmienie rozporządzenia Komisji (UE) nr 1357/2014. Jak wynika z załącznika III ww. dokumentu pod nazwą „*Właściwości odpadów, które czynią z nich odpady niebezpieczne*”, pod pozycją HP 9 widnieją właściwości „Zakaźne” definiujące za takowe: „odpady zawierające żywe drobnoustroje lub ich toksyny, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do przyjęcia, że wywołują choroby u ludzi lub innych żywych organizmów”. Za klasyfikacją odpadów z izolacji jako zakaźnych odpadów niebezpiecznych przemawia również źródło ich powstania. W tym przypadku źródłem powstania odpadu jest gospodarstwo domowe zamienione w drodze aktu prawnego o charakterze powszechnie

obowiązującym na miejsce izolacji. Wobec braku ustawowego rozróżnienia pomiędzy „miejscami izolacji” opisanymi w ustawie oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii nie ma żadnych podstaw do rozróżniania obu tych miejsc, a co za tym idzie, do nadawania odpadom w nich powstających różnych statusów: w przypadku izolacji wykonywanej w ośrodku byłyby to odpady medyczne i komunalne, a w przypadku izolacji odbywanej w domu – stanowiłyby jedynie odpady komunalne. Wypada przy tym zaznaczyć, że ustawa o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w ogóle nie zna pojęcia izolacji odbywanej w warunkach domowych. Ustawa zna pojęcie „izolacji wykonywanej w warunkach domowych”, lecz kategorią tą nie posługiwały się ani rozporządzenia Ministra Zdrowia, ani przywoływane rozporządzenie Rady Ministrów. Odpady powstające w miejscu izolacji mogą zawierać wirusy SARS-CoV-2 i co potwierdzają liczne badania naukowe, wirusy te mogą zachowywać zdolność do zakażenia ludzi przez okres nawet tygodnia, co przesądza o zakaźnym potencjale tych odpadów. Spełniają więc kryteria opisane w rozporządzeniu (UE) nr 1357/2014, co nakazuje kwalifikować je jako zakaźne. Inne choroby np. grypa sezonowa nie znajdują się w wykazie chorób zamieszczonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wykazu chorób powodujących powstanie obowiązku izolacji lub nadzoru epidemiologicznego oraz okresu obowiązkowej izolacji lub nadzoru epidemiologicznego. Doświadczenie życiowe uczy, że nikt nie miałby wątpliwości, iż odpady komunalne od osób dotkniętych chorobami wymienionymi w tym rozporządzeniu – cholera, dżuma płucna, zespół ostrej niewydolności oddechowej (SARS), bliskowschodni zespół niewydolności oddechowej (MERS), Ebola (EVD), ospa prawdziwa czy wirusowe gorączki krwotoczne – są medycznymi odpadami zakaźnymi. Medyczne odpady zakaźne pochodzą z procedury udzielania świadczeń zdrowotnych. Świadczeniem tym jest również wykonywanie izolacji.

Wobec powyższego zasady postępowania z odpadami osób przebywających w izolacji z uwagi na COVID-19 regulowane są rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. poz. 1975). Zgodnie z § 3 ust. 1 tego rozporządzenia odpady medyczne, z wyjątkiem odpadów medycznych o ostrych końcach i krawędziach, zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemników lub worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej, koloru czerwonego, wytrzymałych, odpornych na działanie wilgoci i środków chemicznych, z możliwością jednokrotnego zamknięcia.

Ponadto zgodnie, z wytycznymi Ministerstwa Klimatu i GIS w sprawie postępowania z odpadami w czasie epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 (stanowiącymi załącznik do niniejszego pisma) odpady odbierane od osób zarażonych COVID-19 stanowią odpady, które mogą spełniać powyższe warunki wobec czego istnieją również specjalne zalecenia w zakresie postępowania z przedmiotowymi odpadami. Powyżej przytoczone wytyczne w dalszym ciągu pozostają aktualne i podmiot odbierający odpady komunalne powinien się do nich stosować.

Nie bez znaczenia są również zapisy ustawy o zarządzaniu kryzysowym, które wskazują w art. 19 pkt. 1 i 2, że organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest wójt, burmistrz, prezydent miasta i to do jego zadań należy „kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem zagrożeń na terenie gminy.” Epidemia Covid-19 bezsprzecznie stanowi zagrożenie

i spełnia ustawową definicję sytuacji kryzysowej, umożliwiając uruchomienie rezerwy finansowej na zarządzania kryzysowe.

Ad. 2 i 3.

Sygnatariuszem umowy z firmą odbierającą w 2020 roku odpady od mieszkańców przybywających w izolacji jest Prezydent Miasta Mysłowice, natomiast podmiotem z którym Prezydent Miasta Mysłowice ją podpisał był Zakład Oczyszczania Miasta w Mysłowicach.

Ad. 4.

Umowa na wywóz odpadów od osób w izolacji oraz dezynfekcję powierzchni użyteczności publicznej – wiat przystankowych została zawarta z Zakładem Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. w dniu 17 kwietnia 2020 roku na podstawie Zarządzenia nr 173/20 Prezydenta Miasta Mysłowice. Umowę aneksowano czterokrotnie ze względu na zachowanie ciągłości odbierania odpadów – zgodnie z potrzebami mieszkańców i w oparciu o szacunkowe wyliczenia wynikające ze wzrostu lub spadku ilości osób przebywających w izolacji.

Ad.5.

Podmiot wykonujący zlecenie wywozu odpadów od osób przebywających w izolacji wyłoniono w trybie zgodnym z art. 6a, pkt. 1. ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych

z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, który dotyczy „zamówienia na usługi lub dostawy niezbędne do przeciwdziałania COVID-19 - wyłączenia stosowania przepisów o zamówieniach publicznych”.

Zgodnie z nim „do zamówień na usługi lub dostawy niezbędne do przeciwdziałania COVID-19 nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych, jeżeli zachodzi wysokie prawdopodobieństwo szybkiego i niekontrolowanego rozprzestrzenienia się choroby lub jeżeli wymaga tego ochrona zdrowia publicznego. Działając w presji czasu, braku właściwych aktów prawnych oraz rozwiązań wskazanych w Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego zlecono

zadanie wywozu odpadów od osób w izolacji jak również dezynfekcji przestrzeni publicznych spółce miejskiej czyli Zakładowi Oczyszczania Miasta w Mysłowicach.

Ad. 6.

Koszt wywozu odpadów uzależniony jest od ilości osób z potwierdzonymi danymi teleadresowymi. Dyżurny Centrum Zarządzania Kryzysowego, po otrzymaniu od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach listy osób skierowanych do izolacji, potwierdza telefonicznie adres mieszkańca, informuje go w jakim celu dzwoni i po uzyskaniu jego zgody przekazuje adres oraz nr. telefonu do ZOM. Ilość osób na liście jest zmienna i finalnie od tego zależy wysokość zapłaty.

Ad. 7.

Koszty realizacji umowy na wywóz odpadów od osób przebywających w izolacji przedstawiają się następująco:

1. Umowa BP.032.14.2020.PA o wspomaganii działań w ramach zwalczania Covid-19 na terenie miasta Mysłowice z dnia 17 kwietnia 2020 roku na kwotę 75 000.00 zł,
 - a) Aneks nr 1 z dnia 9 lipca 2020 roku do ww. umowy na kwotę 35 000.00 zł,
 - b) Aneks nr 2 z dnia 12 października 2020 roku do ww. umowy na kwotę 90 000.00 zł,
 - c) Aneks nr 3 z dnia 27 listopada 2020 roku do ww. umowy na kwotę 50 000.00 zł,
 - d) Aneks nr 4 z dnia 18 grudnia 2020 roku do ww. umowy na kwotę 52 000.00 zł.

łącznie na ten cel zabezpieczono z rezerwy na zarządzanie kryzysowe kwotę 302 000.00 zł.

Ad 8.

W ZOM Mysłowice przetwarzanie danych osobowych odbywa się z poszanowaniem przepisów o ochronie danych osobowych w szczególności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) zwanego RODO, oraz w oparciu o zakładowe przepisy o ochronie danych osobowych w szczególności o Politykę Ochrony Danych Osobowych obowiązującą w spółce. Sposób w jaki dane są przetwarzane jest również opisany w Polityce Prywatności umieszczonej na naszej stronie internetowej pod adresem https://zomm.pl/wp-content/uploads/2020/07/ZOMM_polityka_prywatnosci_RODO.pdf i dostępnej w siedzibie spółki.

Dla uszczegółowienia przepisów RODO obejmujących ten zakres przetwarzania poniżej przedstawiamy istotne zapisy RODO wraz z naszymi komentarzami o ich stosowaniu.

- **Artykuł 5 Zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych** 1. Dane osobowe muszą być:
a) przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą („zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość”); b) zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami. Dlatego w ZOM Mysłowice nie wykorzystuje się danych zebranych w innych celach do identyfikacji osób objętych izolacją.

- **Artykuł 9 Przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych** 1. Zabrania się przetwarzania danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby. Dlatego odpowiednie służby nie mogą i nie przekazują do ZOM Mysłowice danych o stanie zdrowia osób objętych izolacją, a jedynie adresy odbioru odpadów i dostarczania odpowiednich pojemników i worków.

- **Artykuł 11 Przetwarzanie niewymagające identyfikacji** 1. Jeżeli cele, w których administrator przetwarza dane osobowe, nie wymagają lub już nie wymagają zidentyfikowania przez niego osoby, której dane dotyczą, administrator nie ma obowiązku zachowania, uzyskania ani przetworzenia dodatkowych informacji w celu zidentyfikowania osoby, której dane dotyczą, wyłącznie po to, by zastosować się do niniejszego rozporządzenia. Dlatego ZOM Mysłowice nie próbuje wykorzystać wcześniej zebranych danych osobowych do identyfikacji osób, od których odbierane są przedmiotowe odpady.

Ad. 9.

Wszystkie powyższe wyjaśnienia wskazują jednoznacznie że ZOM Mysłowice nie przetwarza danych wrażliwych więc wskazanie sposobów chronienia nie posiadanych danych jest fizycznie nie możliwe.

Podsumowując powyższe należy stwierdzić, że przepisy o ochronie danych osobowych nie dopuszczają do zaistnienia sytuacji, o które pyta Pani Radna. Świadomość społeczna i znajomość przepisów o ochronie danych osobowych, powinny rozwiewać wszelkie wątpliwości mieszkańców jak i ich przedstawicieli jakimi są radni na temat ich prawidłowego i bezpiecznego przetwarzania tych danych. Trzeba pamiętać, że przepisy o ochronie danych osobowych dają gwarancje osobom, które podają swoje dane przy różnych okazjach i w różnych instytucjach czy firmach o ich bezpiecznym przetwarzaniu. Na straży właściwego i bezpiecznego przetwarzania danych osobowych w Polsce stoi

organ nadzorczy, czyli Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, powołany na mocy Ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 r. Dodatkowo Zakład Oczyszczania Miasta w Mysłowicach powołał Inspektora Ochrony Danych, który nadzoruje w spólcę przestrzeganie przepisów w tym zakresie.

Idąc dalej art. 20a ustawy o zarządzaniu kryzysowym wskazuje, że „organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego mają prawo żądać udzielenia informacji, gromadzenia i przetwarzania danych niezbędnych do realizacji zadań określonych w ustawie. Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki wskazujące na tryb wyższej konieczności oraz stanowisko Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, mówiące o tym, że przepisy o ochronie danych osobowych nie mogą być stawiane jako przeszkoda w realizacji działań w związku z walką z koronawirusem, nie było najmniejszych wątpliwości co do sposobu i trybu zabezpieczania mieszkańców przebywających w izolacji w oznakowane pojemniki na odpady. Słuszność takiego rozwiązania potwierdza również motyw 46 RODO, który stwierdza, że przetwarzanie danych osobowych należy uznać za zgodne z prawem również w przypadkach, gdy jest to niezbędne do ochrony interesu, które ma istotne znaczenie dla życia osoby której dane dotyczą np. gdy przetwarzanie jest potrzebne do celów humanitarnych w tym monitorowania epidemii i ich rozprzestrzeniania.

Ad. 10.

O dostarczeniu, przeznaczeniu oraz odbiorze czerwonych pojemników informuje telefonicznie mieszkańców przebywających w izolacji Dyżurny MCZK, który po otrzymaniu od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach listy osób skierowanych do izolacji, obdzwania wszystkie osoby znajdujące się na liście – informuje w jakim celu dzwoni, potwierdza telefonicznie adres mieszkańca i po uzyskaniu jego zgody na przyjęcie pojemników przekazuje adres oraz numer telefonu kontaktowego do Zakładu Oczyszczania Miasta drogą mailową. Adresy osób, które nie zgadzają się na przyjęcie oznaczonych pojemników nie są wysyłane do ZOM. Dodatkowo w dostarczonych pojemnikach znajduje się krótka instrukcja zawierająca informacje o sposobie postępowania z odpadami.

Do końca marca br. do Centrum Zarządzania Kryzysowego Państwowego Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach przysłał dane ok. czterech tysięcy osób przebywających w izolacji, co stanowi szacunkowo ok. 5 % populacji miasta i tylko w pięciu przypadkach osoby w izolacji odmówiły przyjęcia oznaczonych pojemników. W większości mieszkańcy reagowali pozytywnie na możliwość składowania odpadów w specjalnych pojemnikach a kilkadziesiąt razy sami dzwonili z prośbą o ich dostarczenie.

Ad. 11.

W odpowiedzi na stwierdzenie Radnej Pani Marty Górnej dotyczące rzekomych wielokrotnie potwierdzanych informacji na temat nieterminowego dostarczania oraz odbierania czerwonych pojemników należy podkreślić, iż Spółce nie były zgłaszane żadne nieprawidłowości związane z odbiorem odpadów. Wobec tego nie zaktualizowały się żadne okoliczności na podstawie których Spółka mogłaby zostać pociągnięta do odpowiedzialności za nienależyte wykonanie przedmiotu umowy. W tym miejscu podkreślić należy, iż Spółka dochowuje należytej staranności w dostarczaniu i odbiorze odpadów od osób przybywających w izolacji. W przypadku stwierdzenia nienależytego wykonania przedmiotu umowy z winy Spółki, odpowiada ona na zasadach ogólnych określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.).

**(-) Zastępca Naczelnika
Wydziału Bezpieczeństwa Publicznego
I Reagowania Kryzysowego
Piotr Antoniak**